

Määräykset ja ohjeet 4/2019 - Virtuaalivaluutan tarjoajat: yhteenveto ja palaute lausunnoista

1 Yhteenveto

Viittaus	Kommentit perusteluineen (ja mahdollinen muotoiluehdotus)	Finanssivalvonnan vastaus
Yleiset kommentit määräyksistä ja ohjeista	<p>Kryptokeskus ry on kommentoinut yleisesti virtuaalivaluutan tarjoajista annettua lakia (572/2019) epäselväksi ja tulkinnanvaraiseksi sekä avointa lohkoketjuliiketoimintaa haittaavaksi. Kryptokeskus ry on toivonut Fivan ottavan laista aiheutuvat käytännön ongelmat huomioon valvontatoiminnassaan.</p> <p>Suomen Pankilla ja Kilpailu- ja kuluttajavirastolla ei ole lausuttavaa määräyksistä ja ohjeista.</p> <p>KRP on lausunnossaan pyytännyt kiinnittämään huomiota erityisesti asiakkaan tuntemisen menettelytapoihin, mukaan lukien liiketoimien monitorointi sekä toimialan liityntä korkeaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiin. KRP toivoo, että määräykset ja ohjeet olisivat asiakkaan tuntemisen osalta yksityiskohtaisemmat ja konkreettisemmat. KRP pitää ongelmallisena, että määräys- ja ohjekokoelmassa on sekä määräyksien että ohjeiden tasoista sääntelyä.</p> <p>Verohallinnolla ei ole yleistä lausuttavaa määräyksistä ja ohjeista.</p>	<p>Fiva valvoo sitä, että sen valvottavat noudattavat lainsäädännössä valvottaville asetettuja vaatimuksia. Fiva lausuu lain sisällöstä eduskunnalle, mikäli lakia tulevaisuudessa ehdotetaan muutettavaksi.</p> <p>Fiva katsoo, että koska Fivalla on voimassa asiakkaan tuntemista koskeva standardi 2.4, olisi liian yksityiskohtaisia yhtä valvottavaryhmää koskevia asiakkaan tuntemisen määräyksiä ja ohjeita vältettävä. Määräyksissä ja ohjeissa on vastuuvaikeuksien ja Rahanpesun estäminen -toimiston asiantuntijoiden kanssa saavutettu kompromissi määräysten ja ohjeiden määrässä ja yksityiskohtaisuudessa. Fiva katsoo määräysten ja ohjeiden olevan tarpeeksi kattavat tarkoitukseensa.</p>

	<p>Prasos Oy, LocalBitcoins Oy ja NorthCrypto Oy toteavat yleisellä tasolla, että virtuaalivaluutan tarjoajien sääntely on hyväksi alalle.</p> <p>Fintech Finland ry ilmoittaa, että se kannattaa MOK-luonnoksen lähtökohtaisia tavoitteita. Fintech Finland toteaa myös, että Finanssivalvonnan antamiin suosituksiin asiakkaan henkilöllisyyden todentamisessa käytettävistä luotettavista lähteistä annetut esimerkit ovat mielekkäitä suomalaisessa toimintaympäristössä, mutta voivat muodostua haastaviksi kansainvälisellä tasolla. Fintech Finlandin mukaan sen Finanssivalvonnan tulkinnan, että rahanpesulain tarkoittamat satunnaiset asiakkuudet eivät ole mahdollisia virtuaalivaluuttaan liittyvien palvelujen yhteydessä, ei tulisi tehdä kategorista poissuljentaa yhden, voimakkaasti kehittyvän toimialan osalta.</p> <p>Blockchain Forum ry toteaa, että laki virtuaalivaluutan tarjoajista sekä Finanssivalvonnan lain pohjalta antama määräys- ja ohjeluonnos ovat eriarvoistavat toimialoja. Blockchain Forum ry:n mukaan virtuaalivaluutat soveltuvat hyvin mm. digitalisoitujen kanta-asiakasetujen laskentaan, virtuaalisten pelien käytöstä perittävien mikromaksujen kokoamiseen ja/tai pelien sisällä tapahtuvien arvojen siirtämiseen. Suositujen pelien käytöstä kertyvät maksut saattavat ylittää 10 000 euroa tai niissä pelin kohteena olevien tokeneiden kokonaisarvo voi olla tätä suurempi. Blockchain Forum toteaa, että Suomessa tullaan sääntelyn myötä menettämään merkittävä liiketoimintamahdollisuus pelialan</p>	<p>Fiva vastaa, että lain soveltamisalan muuttaminen ei kuulu Fivan toimivaltaan. Lisäksi lain soveltamisalasta on säädetty poikkeukset koskien mm. rajatun verkon toimintaa. Tästä poikkeuksesta on lain esitöissä annettu esimerkkinä pelin sisäinen virtuaalivaluutta.</p>
--	--	---

	<p>ja virtuaalivaluuttojen konvergoitumisessa. Virtuaalivaluutat ovat luonteeltaan rajat ylittäviä ja kansalliset erot valvonta- ja rekisteröintikäytännöissä voivat aiheuttaa liiketoiminnan siirtymistä maihin, joissa on toimijoille edullisin regulaatioympäristö. Blockchain Forum toteaa myös, että "Lain ja sitä myöten sen soveltamista koskevien määräysten ongelma on, että laissa oletetaan virtuaalivaluutoilla toteutettavien transaktioiden osapuolten tuntevan toisensa ja/tai virtuaalivaluuttojen kertyvän/säilyvän lompakkopalvelun, vaihtopalvelun tai liikkeeseenlaskijan pitämällä tileillä (vastaava) fiat-valuuttojen ja pankki/luottokorttitilien tavoin. Useiden virtuaalivaluuttojen periaatteena kuitenkin on, etteivät anonyymien transaktioiden osapuolet tunne toisiaan, ainoastaan toisen osapuolen julkisen avaimen. Julkisia avaimia ei rekisteröidä, sillä sellaisen tarvitseva voi ottaa käyttöönsä tai luoda sopivan vapaan julkisen avaimen tuntemalla siihen tarvittavan kryptografian. Vastaavasti toteutetuista transaktioista näkyvät niiden kryptografiset tiivisteet kaikissa hajautetuissa kirjanpidoissa. Lisäksi eräitä virtuaalivaluuttoja laskeaan liikkeelle tapahtumia validoiville ja/tai lohkoketjuverkostoa ylläpitäville verkko-osoitteille palkkiona näistä toimista."</p> <p>Tulli pitää lausuttavana olevia määräyksiä ja ohjeita tarpeellisina.</p> <p>Valtiovarainministeriö toteaa pitävänsä tärkeänä sitä, että Finanssivalvonta antaa velvoittavia määräyksiä siltä osin kuin virtuaalivaluutan tarjoajista annettu laki</p>	<p>Fiva puoltaa näkemystä siitä, että määräysten ja ohjeiden täsmentämisen ja laajentamisen tarvetta</p>
--	--	--

	<p>antaa tähän valtuutuksen. Valtiovarainministeriön mukaan luonnos virtuaalivaluutan tarjoajia koskeviksi Finanssivalvonnan määräyksiksi ja ohjeiksi on tavoitteiltaan ja sisällöltään selkeä sekä ytimekäs. Valtiovarainministeriö toteaa myös olevan oletettavaa, että määräyksiä ja erityisesti ohjeita tullaan täsmentämään ja laajentamaan, kun virtuaalivaluutan tarjoajien rekisteröinnistä ja toiminnasta saadaan enemmän käytännön kokemuksia. Valtiovarainministeriön mukaan virtuaalivaluutan tarjoajat ja niiden toiminta ovat monilta osin rinnastettavissa muihin rahoitusmarkkinoilla toimivien yritysten toimintaan ja on todennäköistä, että virtuaalivaluutan tarjoajien toiminnan merkitys tulee jatkossa kasvamaan rahoitusmarkkinoilla. Tämän johdosta valtiovarainministeriön toteaa olevan tärkeää, että virtuaalivaluutan tarjoajia koskevat määräykset ja ohjeistus laaditaan mahdollisimman pitkälle vastaamaan muille rahoitusmarkkinoilla toimiville yrityksille annettua ohjeistusta.</p>	<p>tarkistetaan, kun virtuaalivaluutan tarjoajien rekisteröinnistä ja toiminnasta saadaan käytännön kokemuksia. Toistaiseksi käytäntöä ei ole.</p>
Lukukohtaiset kommentit		
Luku 1	<p>Kryptokeskus ry:n mukaan sääntelyn tarve koskee lähinnä anonyymeillä kryptovaluutoilla ja arvokkeilla tehtävää toimintaa, joiden sääntelyyn tuore laki, EU:n ns. viides rahanpesudirektiivi, sekä nyt kommentoitavina olevat Finanssivalvonnan linjaukset eivät riitä. Kryptokeskus ry:n mukaan sääntely haittaa vahvasti rehellisten toimijoiden mahdollisuuksia lohkoketjuteknologian kentällä, koska vaatimukset ovat mahdottomia toteut-</p>	<p>Fiva toteaa, että määritelmiä virtuaalivaluutan liikkeeseenlaskijoista, vaihtopalveluista ja lompakko-palveluista on selvennetty esimerkiksi Fivan alalle 15.5.2019 järjestämän tiedotustilaisuuden materiaaleissa. Liikkeeseenlaskijoiden osalta olennaista on muun muassa se, että liikkeeseenlaskija voidaan yksilöidä. Muuten liikkeeseenlaskijalle ei voida asettaa velvollisuuksia. Liian yksityiskohtaiset</p>

	<p>taa käytännössä. Kryptokeskus ry:n mukaan ohjeistuksessa tulisi tarkentaa määritelmiä virtuaalivaluutan tarjoajista, liikkeeseenlaskijoista sekä lompakkopalvelun tarjoajista, koska laki ei tätä tee ja EU:n viides rahanpesudirektiivi sisältää aiheen kohdalla selkeitä aukkoja ja puutteita.</p> <p>Blockchain Forum toteaa, että heidän käsityksensä mukaan laissa määritellään virtuaalivaluutoiksi myös sähköiset bonukset sekä pelien sisäiset virtuaalivaluutat, vaikka niiden ei tulisi kuulua lain soveltamisalan piiriin. Blockchain Forum ei pidä hyvänä hallintotapana, että laki näin asettaa eri toimialat eriarvoiseen asemaan.</p>	<p>ohjeet eivät tule kyseeseen, sillä ala uudistuu jatkuvasti.</p> <p>Fiva vastaa, että lain soveltamisalaan kuuluminen tai poikkeuksen soveltuminen on toimijan itse arvioitava.</p>
<p>Luku 1.2, soveltamisala</p>	<p>KRP:n mukaan FATF:n Suomea koskevassa maa-arviossa on tullut esille, että sellaiset toimijat, jotka eivät ole rekisteröityneet tai hakeneet toimilupaa, ovat erityisen haasteellisia. KRP toteaa, että tulisi selkeästi todeta sovelletaanko määräyksiä ja ohjeita myös näihin valvonnan ulkopuolelle jättäytyneisiin toimijoihin eli ulottuuko Fivan toimivalta laajemmin kaikkiin VASP-lain soveltamisalan piiriin kuuluviin tahoihin riippumatta siitä, ovatko ne hakeneet rekisteröintiä tai toimilupaa. KRP:n mukaan kirjaus antaisi ymmärtää, että Fivan toimivalta ulottuu kaikkiin virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain 2 §:ssä tarkoitettuihin virtuaalivaluutan tarjoajiin riippumatta siitä, ovatko ne hakeneet toimilupaa vai eivät.</p>	<p>Fiva vastaa, että määräyksien ja ohjeiden soveltamisala on kirjoitettu Fivan sisäisten ohjeiden mukaisesti. Lisäksi vastataan, että Fivan toimivalta ulottuu lainsäädännön määrittämässä rajoissa kaikkiin niihin toimijoihin, jotka kuuluvat virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain mukaan rekisteröitymisvelvollisuuden piiriin, olivat toimijat hakeneet rekisteröintiä tai eivät. Mikäli toimintaa harjoitetaan ilman rekisteröintiä lain vastaisesti, Fivan on kiellettävä toiminta viimeistään lain siirtymäajan päätyttyä. Fivalla ei luonnollisesti ole toimivaltaa niiden VASP-toimijoiden valvomiseksi, jotka eivät virtuaalivaluutan tarjoajista annetun lain soveltamisalaan kuulu.</p>
<p>Luku 2.1, kansallinen lainsäädäntö</p>	<p>KRP ehdottaa rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain (445/2017) lisäämistä listaan.</p>	<p>Fiva vastaa, että rahanpesun selvittelykeskuksesta annettua lakia on pohdittu lisättäväksi listaan. Lista</p>

		<p>on pyritty pitämään mahdollisimman suppeana. Laki soveltuu valvottavakenttään ilman erillistä mainintaakin. Fiva on päättänyt palautteen johdosta lisätä lain teknisluontoisesti mukaan listaan.</p>
<p>Luku 2.2, EU-lainsäädäntö</p>	<p>KRP kehottaa pohdittavaksi, mikäli maksajan tietoja koskeva EU:n asetus tulisi sisällyttää EU-sääntelyä koskeviin luetteluihin.</p> <p>Blockchain Forum ry pitää tärkeänä sitä, että virtuaalivaluuttoja koskeva regulaatio on Suomessa yhdenmukainen muiden EU-maiden kanssa, jotta suomalaisella elinkeinoelämällä, julkisella hallinnolla ja kolmannella sektorilla on edellytykset kehittää digitaalisia innovaatioita virtuaalivaluuttoihin liittyen.</p>	<p>Fiva katsoo, että kv-keskustelu maksajan tiedot -asetuksen soveltumisesta virtuaalivaluutan tarjoajiin on kesken. Tämän vuoksi ei ole tarkoituksenmukaista tällä hetkellä esittää virallista kannanottoa asiasta. FATF:n suosituksen 16 soveltamista koskeva ohjeistus (FATF Guidance for a Risk-Based Approach: Virtual Assets and Virtual Asset Service Providers, julkaistu kesäkuu 2019) antaa ymmärtää, että maksajan tietoja koskeva sääntely tulisi tulevaisuudessa ulottaa koskemaan myös virtuaalivaluutan tarjoajia. Fiva päivittää virtuaalivaluutan tarjoajia koskevat määräykset ja ohjeet FATF-suositusten implementointiaikataulujen mukaisesti.</p> <p>Fiva vastaa, ettei voi vaikuttaa lain sisältöön sen joutua voimaan.</p>
<p>Luku 2.4, Kv-suositukset</p>	<p>LocalBitcoins Oy ehdottaa, että FATF:n suositusta 15 koskeva Interpretative Note mainittaisiin määräyksissä ja ohjeissa. Note julkaistaan kesäkuussa 2019. Lisäksi LocalBitcoins ehdottaa, että listassa mainittaisiin FATF Guidance on AML/CFT measures and financial</p>	<p>Fiva vastaa, että interpretative noteja on osattava soveltaa silloin, kun FATF-suositukset soveltuvat. Nämä ovat kiinteässä yhteydessä toisiinsa, eikä erillinen maininta ole tarpeen. Koska nyt annettavien määräysten ja ohjeiden pääasialliset tavoitteet</p>

	<p>inclusion with a supplement on customer due diligence, koska virtuaalivaluutat voivat tukea ns. taloudellista osallisuutta (financial inclusion). LocalBitcoins Oy ehdottaa myös, että ESAn Joint Committeeen <i>Opinion on the use of the innovative solutions by credit and financial institutions in the customer due diligence process</i> sisällytettäisiin listaan, koska luotto- ja rahoituslaitosten asiakkaan tuntemisvaatimukset pohjautuvat samalle sääntelylle kuin virtuaalivaluutan tarjoajien.</p>	<p>ovat rahanpesulainsäädännön noudattaminen ja asiakasvarojen suojaaminen, Fiva ei näe myöskään tarpeellisena lisätä listaan FATF:n ohjeita taloudelliseen osallisuuteen liittyen. Mitä tulee ESAn Joint Committeeen Opinioniin, on totta, että sekä virtuaalivaluutan tarjoajia että esim. luottolaitoksia koskevat samat rahanpesudirektiivit. Opinoinin listaaminen voisi siksi olla perusteltua. On kuitenkin otettava huomioon, että opinioneilla ei ole oikeudellisesti sitovaa asemaa, eikä esim. EBA:n ja ESMAn virtuaalivaluuttoja koskevia opinioneja ole otettu listauksessa huomioon. Opinion-luonteisia asiakirjoja ei ole tavanomaisesti listattu Finanssivalvonnan määräyksissä ja ohjeissa.</p>
<p>Luku 3</p>	<p>Blockchain Forum ry pitää tärkeänä tavoitteita rahanpesun, talousrikollisuuden ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja toteaa, että virtuaalivaluuttojen taustalla olevaa lohkoketjuteknologiaa ja hajautettujen tietokantojen teknologiaa pidetään merkittävinä tulevaisuuden teknologioina tekoälyn ja robotiikan ohella. Blockchain Forum esittää, että niitä varten tulisi olla kokeilevaa toimintaa (sandbox) virtuaalivaluuttojen regulaatioon liittyen alan toimijoiden, Finanssivalvonnan ja muiden viranomaisten sekä puolueettomien tahojen yhteisenä toimintana.</p>	<p>Fiva vastaa, että ns. regulatory sandbox, joka koskisi vain yhtä toimialaa, ei ole kannatettava tasa- puolisten toimintaedellytysten takaamisen näkökulmasta.</p>
<p>Luku 4</p>	<p>Kryptokeskus ry:n mukaan ohjeistuksessa kannattaisi erikseen mainita, että soveltamisalan ulkopuolelle jäävät sellaiset hajautettua vertaisverkkoa käyttävät virtuaalivaluuttatoimijat ja palveluntarjoajat, jotka eivät käsittele asiakasvaroja.</p>	<p>Soveltamisala tulee laista. Toimijan on itse arvioitava, käsitteleekö se asiakasvaroja luvun tarkoittamassa merkityksessä.</p>

	<p>LocalBitcoins Oy pitää asiakasvaroja koskevaa ohjeistusta hyvänä. Yhtiö pitää ohjeistusta alan tämänhetkisiä parhaita käytäntöjä vastaavana.</p> <p>Blockchain Forum ry toteaa, että pankkeja tulee edellyttää avaamaan virtuaalivaluuttoja tarjoaville yrityksille pankkitili ja ylläpitämään pankkisuhde niin kauan kuin toiminta on laillista ja tämän määräyksen mukaista. Blockchain Forum ry esittää kysymyksen siitä, miten asiakasvarojen säilyttämisessä tulee huomioida arvonnousu tai -lasku. Blockchain Forum ry esittää, että tarvitaan tarkentava ohje siitä, onko säilytettäviä varoja käsiteltävä arvopapereiden kaupintatilien tavoin jatkuvasti arvostettavina arvoina vai todellisten tilitapahtumien yhteydessä arvostettavina arvoina.</p> <p>Valtiovarainministeriön mielestä on keskeistä, että määräyksissä ja ohjeissa täsmennetään virtuaalivaluuttojen asemaa asiakasvaroina ja ohjeistetaan asiakasvaroihin kuuluvien virtuaalivaluuttojen suojaamisesta sekä asianmukaisesta säilyttämisestä. Valtiovarainministeriö esittää, että määräyksiä ja ohjeita voitaisiin vielä täydentää muun muassa mainitsemalla asiakasvarojen jatkuva erottamis- ja erilleen kirjaamisvelvollisuus. Valtiovarainministeriö pitää lisäksi perusteltuna, että ohjeistuksessa todettaisiin, että asiakasvaroihin kuuluvien varojen säilyttämisen osalta virtuaalivaluutan tarjoajan tulisi noudattaa huolellisuutta ja varovaisuutta valitessaan varoja säilyttävää kolmatta osapuolta.</p>	<p>Fiva vastaa, että pankkitilien avaamiseen velvoittaminen ylittää Fivalle virtuaalivaluutan tarjoajista annetussa laissa annetut toimivaltuudet.</p> <p>Fivan näkemyksen mukaan VM:n ehdottamat tarkennukset on jo kirjattu määräyksiin ja ohjeisiin.</p>
--	---	---

<p>Luku 4, kohta (6)</p>	<p>KRP ehdottaa tässä yhteydessä selvennettävän, sisältyvätkö escrow-tilin kautta liikkuvat virtuaalivaluutat raha-arvon määritelmään.</p>	<p>Fiva vastaa, että kyseisessä kohdassa ei ole kyse virtuaalivaluutoista. Kohdassa on määritelty mitä ns. "tavanomaiset" varat tarkoittavat määräysten ja ohjeiden tietyissä luvuissa. Olisi siis pohdittava, olisiko määräyksiin ja ohjeisiin erikseen lisättävä joko vapaaseen tekstiin tai ohjeisiin maininta tästä. Tässä vaiheessa muutosta ei tehdä.</p>
<p>Luku 4.1, kohta (11)</p>	<p>KRP esittää, että viranomaisen asiakirjassa olisi syytä kuvata tarkemmin "neljän silmän periaate" mukaisen kontrollin asiasisältö.</p>	<p>Fiva muuttaa kohtaa (11) seuraavasti: "neljän silmän periaate" eli kahden käsittelijän periaate...</p>
<p>Luku 4.2</p>	<p>Kryptokeskus ry toteaa, että vaatimus tallettaa varat luottolaitokseen käytännössä estää virtuaalivaluutan tarjoajien toiminnan Suomessa, koska EU-alueella toimivat luottolaitokset eivät yleensä myönnä tilejä virtuaalivaluuttatoimijoille. Vaihtoehtona annettu mahdollisuus varojen muuntamiseksi arvopapereihin vaikuttaa asiakasvarojen likviditeettiin ja niihin liittyviin kulurakenteisiin niin negatiivisesti, ettei sellainen lähtökohtaisesti sovellu liiketoimintaan. Kryptokeskus ry esittää, että ohjeistusta asiakasvarojen talletukseen hyväksytyistä tahoista tulisi väljentää.</p> <p>Blockchain Forum ry esittää kirjattavaksi kohtiin (20-24) seuraavaa: "virtuaalivaluutan omien riskien ja kontrollien perusteella tekemän kokonaisarvioinnin perusteella varat voidaan sijoittaa myös toisiin turvalliseksi ja ei-volatiileiksi arvioituihin virtuaalivaluuttoihin. Tunnetut ja käyttämiseltään tunnetut virtuaalivaluutat ovat sijoituskohteisiin rinnastettavia."</p>	<p>Fiva vastaa, että vaatimus asiakasvarojen tallettamisesta luottolaitoksen tilille tulee laista, eikä Fivalla siten ole toimivaltuuksia väljentää vaatimuksia tältä osin.</p> <p>Fiva vastaa, että tämä ei vastaa perinteisiä asiakasvarojen suojaamiskäytäntöjä finanssialalla.</p>

<p>Luku 4.3, kohdat (28), (31), (36), (37) ja (38)</p>	<p>KRP:n mukaan kohdat (28) (määräys) ja (36) (ohje) muistuttavat liikaa toisiaan. KRP toivoo myös, että kohdassa (37) mainittu hot wallet -säilytystapa määriteltäisiin tarkemmin. KRP toteaa, että kohdassa (38) tulisi määritellä, voidaanko edellyttää tai ohjeistaa tietojärjestelmän auditointia ulkopuolisen testaajan toimesta.</p> <p>Blockchain Forum ry esittää lisättäväksi uusia kohtia, joiden sisältö olisi seuraava: ”Kohta (31): Osapuolten tunnistaminen voi tapahtua myös salausavaimia tai pseudonyymejä hyödyntäen silloin kun digitaalinen identiteetti voidaan arvioida luotettavaksi. Kohta (37): Virtuaalivaluutan tarjoaja ei ole vastuussa mikäli asiakas on itse huolimattomalla ja omalla käytöksellään aiheuttanut asiakasvarojen menettämisen käyttämällä laajasti ns. hot wallet -käyttöä tai muutoin luovuttanut salausavaimensa kolmannelle osapuolelle huolimattomuudella.”</p>	<p>Fiva katsoo, ettei määräyksen tasolla ole tarkoituk- senmukaista linjata siitä, kuinka asiakasvarojen menettämisestä käytännössä vastataan. Määräyk- sen tasolla on siten vain todettu, että julkiseen tie- toverkkoon kytketyssä järjestelmässä sallitaan ole- van virtuaalivaluutta-asiakasvaroja säilytyksessä vain sellainen määrä, jonka menettämisen valvot- tava pystyy riskiarvionsa perusteella kattamaan. Ohjeessa on täsmennetty, että kattaminen tapah- tuu omin varoin, vakuutuksella tai muulla vastaa- valla järjestelyllä. Kohdassa (37) mainittu hot wallet on annettu esimerkkinä julkiseen tietoverkkoon kyt- ketystä järjestelmästä. Fiva ei näe tarpeelliseksi selkeyttää termiä, sillä se on alalla tunnettu. Mitä tu- lee kohtaan (38), Fivan tulkinnan mukaan laissa asetetut määräyksenantovaltuudet eivät ulotu näin pitkälle. Asiasta määrääminen ei siis kuulu Fivan toimivaltaan.</p> <p>Fiva vastaa, että määräysten ja ohjeiden tekstiä ei ole ehdotusten pohjalta syytä muuttaa. Keskenään kommunikoivien osapuolten tunnistamisen ja to- dentamisen käytännöt (määräyskohta (30)) arvioi- daan virtuaalivaluutan tarjoajan rekisteröintiproses- sissa. Toista ehdotusta koskien Fiva huomauttaa, että vastuuseen vaikuttavat joka tapauksessa mm. kuluttajansuojalainsäädäntö ja virtuaalivaluutan tar- joajan ja asiakkaan väliset sopimusehdot.</p>
--	--	---

Luku 5	<p>KRP ehdottaa, että lisättäisiin uusi kohta koskien asiakkaan tuntemisen ajoittamista. KRP toteaa asiassa seuraavaa: "Sääntelyyn piiriin tulee uusi toimiala, jolla on runsaasti olemassa olevia asiakassuhteita ja niihin liitettyjä varoja. Erityisesti pitäisi myös korostaa, ettei varoja saa antaa asiakkaan haltuun, ellei tuntemista voida saattaa loppuun. ResL mukaan ilmoitusvelvollisen tulee tunnistaa asiakkaansa ja todentaa asiakkaan henkilöllisyys asiakassuhdetta perustettaessa taikka viimeistään ennen kuin asiakas saa määräysvaltaansa liiketoimeen sisältyvät varat tai muun omaisuuden tai ennen kuin liiketoimi on suoritettu loppuun. Toimialan luonne huomioiden tällä on olennainen merkitys jo olemassa olevien asiakassuhteiden osalta."</p> <p>Kryptokeskus ry toteaa olevan ongelmallista, mikäli rekisteröintivastuu ja ilmoitusvelvollisuus ulotetaan koskemaan virtuaalivaluuttojen tarjoajia myös tilanteissa, joissa kyseisen valuutan markkinaliikenne tapahtuu pääosin muiden tahojen toimesta. Kryptokeskus ry ottaa kantaa myös lain soveltamisalan kaventamisen puolesta. Kryptokeskus ry ehdottaa lopuksi, että anonyymeille virtuaalivaluutoille olisi aina "luotava selvityspyyntö" sekä asettaa "saadulle tulolle vaihdantakielto, jos varojen alkuperää ei niiden käytön vuoksi pystytä selvittämään".</p> <p>Tulli toteaa, että asiakkaan tuntemista koskevat määräykset ja ohjeet ovat Tullin rikostutkinnan kuin myös pankki- ja maksutilirekisterin kannalta merkityksellisiä.</p>	<p>Fiva vastaa, että rahanpesulain 3 luvun 2.4 §:ssä on säännös siitä, että asiakas on tunnistettava ja tämän henkilöllisyys on todennettava viimeistään silloin, kun asiakas saa määräysvaltaansa liiketoimeen sisältyvät varat tai muun omaisuuden. Tämä säännös koskee sellaisenaan myös virtuaalivaluutan tarjoajia.</p> <p>Fiva vastaa, että mikäli virtuaalivaluutan tarjoaja on rekisteröitymisvelvollinen liikkeeseenlaskijana, eikä esimerkiksi tarjoa lisäksi vaihtopalvelua tai lompakopalvelua, ei ilmoitusvelvollisuus "markkinaliikenteestä" esim. vaihtopalveluissa tai markkinapaikoilla luonnollisestikaan kuulu liikkeeseenlaskijalle. Lain soveltamisalan muuttaminen ei tule kyseeseen, koska Fivalla ei ole asiassa määräyksenantovaltuutta.</p>
--------	--	---

	<p>Valtiovarainministeriö tuo esiin, että asiakkaiden tunnistaminen ja tunteminen ovat keskeisiä toimintoja rahanpesun estämiseksi ja torjumiseksi. Valtiovarainministeriö esittää, että ohjeistuksessa olisi perusteltua nimenomaisesti mainita rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 3 luvun 2 §:n mukainen yleinen sääntö, että ilmoitusvelvollisten on tunnistettava asiakkaansa ja todettava näiden henkilöllisyys vakituista asiakassuhdetta perustettaessa.</p>	<p>Fiva vastaa, että määräyksiin ja ohjeisiin sisällytetään sovellettu lainaus rahanpesulaista VM:n mainitsemasta säännöstä.</p>
<p>Luku 5 - Finanssivalvonnan erilliset kysymykset koskien kohtia (39), (42)-(44) ja (51):</p> <p>a. Finanssivalvonta pyytää näkemyksiä siitä, millaisissa tilanteissa virtuaalivaluutan tarjoajien asiakkaita voitaisiin pitää satunnaisina. Vastauksissa tulisi ottaa huomioon Finanssivalvonnan standardin 2.4 Asiakkaan tunteminen - rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen vakituisten asiakkaiden määrittely sekä rahanpesulain 3 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdan velvoite tunnistaa ja todentaa myös satunnaiset asiakkaat, mikäli asiakkaan liiketoimen suuruus tai toisiinsa kytkeytyvien liiketoimien suuruus on yhteensä vähintään 10 000 euroa.</p>	<p>Kysymys a:n kohdalla Prasos Oy toteaa seuraavaa: "Satunnainen asiakas voi olla esimerkiksi asiakas, joka kertaluonteisesti tekee virtuaalivaluuttaan liittyvän yksittäisen alle 10t€ toimeksiannon (osto/myynti) tai yksittäisiä useampia toimeksiantoja, jotka jäävät kokonaisuudessaan alle 10t€ määrän. Koska rahanpesulaki ja Finanssivalvonnan standardi 2.4 Asiakkaan tuntemisesta määrittävät mahdolliseksi niin sanotun satunnaisen asiakkaan (muu kuin vakituinen asiakas) määrittelyn ja tunnistamisen, tulee Finanssivalvonnan ohjeistuksenkin noudattaa samaa periaatetta ja sallia satunnaiset asiakkuudet valikoitujen palvelujen osalta. Finanssivalvonnan nyt ohjeistuksessa tekemä tulkinta satunnaisesta asiakkuudesta on tarpeeton laajennus voimassa olevaan lainsäädäntöön, joka mahdollistaa satunnaisen asiakkaan. Lain säännöksen on oltava ensisijainen viranomaismääräykseen nähden." Prasos Oy näkee erityisen ongelmallisena satunnaisasiakkuuksista luopumisen palveluissa, joissa käyttäjä ei luo minkäänlaista tiliä, vaan suorittaa yksittäisen liiketoimen joko lomakkeen tai laitteen kautta. Tällaisia</p>	<p>Fiva toteaa yleisesti, että annetuista näkemyksistä kiitetään ja niitä hyödynnetään valvontatyössä.</p>

<p>b. Kun kyseessä on virtuaalivaluuttaa kokonaan tai osittain käsittävä liiketoimi, kuinka edellä mainittua lainsäädännössä määrättyä 10 000 euron rajaa tällöin arvioidaan?</p> <p>c. Millaisia menetelmiä virtuaalivaluutan tarjoajilla on satunnaisten asiakkaiden osalta sen seuraamiseksi, milloin toisiinsa kytkeytyvät liiketoimet ylittävät edellä mainitun lainsäädännössä asetetun 10 000 euron rajan?</p>	<p>palveluita ovat yhtiön mukaan esim. Bittiraha.fi, Bittimaatti.fi ja Denarium.com. Palveluiden käyttö olisi yhtiön mukaan käyttäjän kannalta erittäin hankalaa, jos liiketoimien suuruuteen pohjautuvaa riskiperusteista lähestymistapaa ei voida toteuttaa.</p> <p>Kysymys b:n kohdalla Prasos Oy toteaa, että virtuaalivaluuttamääräinen liiketoimi on helpointa konvertoida suoraan euromääräiseksi. Näin saadaan suoraan rahanpesulain mukaisesti arvioitava euromääräinen liiketoimi riippumatta onko liiketoimi tehty osittain/kokonaan virtuaalivaluuttamääräisenä. Yhtiön mukaan virtuaalivaluutoille on saatavissa eurovaihtokurssit jolloin niille on määritettävissä euromääräinen arvo tietynä ajanhetkenä.</p> <p>Kysymys c:n kohdalla Prasos Oy toteaa seuraavaa: "Prasos Oy näkee satunnaisuusluonteisten palvelujen osalta tärkeänä mahdollisuuden käyttää kevyempää tunnistusmenettelyä, jossa niin sanotut satunnaiset asiakkaat yksilöidään luotettavasti, mutta varsinaista asiakastietolomaketta tai muuta asiakasinformaatiota asiakkaan tuntemistietojen osalta kerättäisi." "Satunnaisasiakaskin täytyy tunnistaa riittävällä tasolla, jotta satunnaisasiakkuuksiin liittyvät summarajat eivät ole hyväksikäytettävissä. Palvelusta riippuen tässä voidaan käyttää sisääntulevien pankkisiirtojen nimitietoa (jos liiketoimi sisältää sisääntulevan pankkisiirron), henkilön nimellä olevaa puhelinnumeroa, tupas-tunnistusta, tai muuta etätunnistusmenetelmää. Olenaisista on pystyvä yksilöimään satunnaisetkin asiakkaat riittävän luotettavalla tavalla. Riskiperusteinen arviointi on otettava huomioon. Rahanpesulaki ja -sääntely tun-</p>	
---	--	--

	<p>tee riskiperusteisen lähestymistavan, jossa ilmoitusvelvollisen itse pitää pystyä identifioimaan riskit, asettamaan sopivat kontrolliprosessit ja hyväksymään sopiva jäännösriski näiden kontrollien jälkeen. Finanssivalvonnan tulee ottaa myös tämä asia huomioon tätä ohjetta laadittaessa."</p> <p>Verohallinto toteaa b-kysymykseen, että virtuaalivaluutassa olevan liiketoimen arvo voidaan laskea virtuaalivaluutan sen hetkisestä käyvästä arvosta.</p> <p>Verohallinto vastaa a- ja c-kysymyksiin seuraavasti: "Tällä hetkellä markkinoilla on virtuaalivaluutan tarjoajia, joiden palveluiden käyttäminen edellyttää käyttäjätilin luomista ko. palvelussa, sekä virtuaalivaluutan tarjoajia, joiden palveluiden käyttäminen ei edellytä käyttäjätilin luomista ko. palvelussa. Verohallinnon näkemyksen mukaan käyttäjätilin vaativissa palveluissa riittävää olisi, että vaatimus asiakkaan tuntemiseksi tulisi edellytykseksi siihen vaiheeseen, kun asiakas aloittaa liiketoimien tekemisen palvelussa. Verohallinnon näkemyksen mukaan käyttäjätilitömissä palveluissa olisi oltava käytössä prosessi ja työkalut sitä varten, että palvelun tarjoaja pystyisi seuraamaan asiakaidensa liiketoimien tai toisiinsa kytkeytyvien liiketoimien suuruutta sen määrittämiseksi, onko kyseessä satunnainen asiakas vai ei."</p> <p>LocalBitcoins Oy vastaa a-kysymykseen seuraavasti: "LocalBitcoinsin kokemuksen mukaan virtuaalivaluutan tarjoajien asiakkaat ovat useasti satunnaisia, ja monesti myös näiden käyttäjien vuotuinen liiketoimien suuruus on alle 1000 euroa. Satunnaisuuden taustalla</p>	
--	--	--

	<p>ovat usein seuraavanlaiset syyt: Henkilöllä on herännyt mielenkiinto virtuaalivaluuttoihin, jonka vuoksi hän päättää kokeilla jotakin alan palvelua. Henkilö päättää mielenkiinnon vuoksi luoda tilin alan palvelussa. On tavallista, että tämä henkilö ei toteuta yhtään transaktiota tai korkeintaan yhden transaktion. Usein kokeilumielellä kirjautunut asiakas ei kuitenkaan tämän jälkeen jatkaa palvelun käyttöä. Henkilöllä on henkilökohtaisten olosuhteiden vuoksi syntynyt yksittäinen tarve käyttää virtuaalivaluutta-alan palvelua. Henkilöllä on esimerkiksi tarve ostaa perinteisellä valuutalla pieni määrä bitcoineja, voidakseen lähettää ne helposti ja edullisesti kaukana asuvalle sukulaiselleen."</p> <p>B-kysymykseen LocalBitcoins vastaa, että virtuaalivaluutan arvo tulee laskea liiketoimen hetken virtuaalivaluutan/euron -kurssin mukaisesti (esim. BTC/EUR-kurssi). Jos toisiinsa kytkeytyviä (esim. vuosittaisia) liiketoimia on useampi, näiden liiketoimien ajankohdan kurssin mukaisesti lasketut arvot lasketaan yhteen. Liiketoimien yhteenlaskettu euromääräinen suuruus lasketaan automaattisesti jokaiselle asiakkaalle, joka mahdollistaa euromääräisen raja-arvon seurannan.</p> <p>C-kysymykseen LocalBitcoins vastaa seuraavaa: "Toisiinsa kytkeytyvien liiketoimien osalta ei ole LocalBitcoinsin käsityksen mukaan olemassa kaiken kattavaa määritelmää mutta käytännössä LocalBitcoinsin tulkinnan mukaan tässä yhteydessä tulee tarkastella asiakkaan liiketoimien ajallista etäisyyttä toisiinsa. Tällöin henkilöllisyyden todentamisrajaksi voidaan ottaa esimerkiksi jokin kaupankäyntivolyymi-rajaa kuukausittain tai vuosittain laskettuna, ja tämän</p>	
--	---	--

	<p>toteuttaminen teknisesti on erittäin helppoa. Local-Bitcoinsin näkemyksen mukaan virtualivaluutan tarjoajalla tulisi olla käytössä riittävät menetelmät sen varmistamiseksi, että yksi henkilö ei voi rekisteröityä kahtena tai useampana asiakkaana."</p> <p>NorthCrypto Oy toteaa a-kysymykseen, että " Satunnaisten asiakkaiden tunnistaminen on hyvin vaikeaa, tai tunnistamisen vaikeuttaminen hyvin helppoa. Joissain virtuaalivaluuttoihin liittyvissä palveluissa tilanne voi kuitenkin olla toinen." B-kysymykseen NorthCrypto Oy ilmoittaa, ettei ole keksinyt asiaan toimivaa ratkaisua, mutta ratkaisunaan se on tunnistanut jokaisen asiakkaan. C-kysymykseen NorthCrypto Oy vastaa seuraavasti: "Virtuaalivaluutan tarjoajat voivat esimerkiksi käyttää lohkoketjujen analysointipalveluita. Myös näiden työkalujen seuranta voidaan vaikeuttaa esimerkiksi käyttämällä atomic swapeja tai luonnoksessakin mainittuja mixereitä."</p> <p>Blockchain Forum ry esittää yleisesti kohtaan (39) liittäväksi seuraavaa: "Kohta (39): Asiakkaan tunnistamiseen voidaan hyödyntää ns. digitaalista identiteettiä silloin, kun on tiedossa, että digitaalisen identiteetin myöntämisen yhteydessä prosessin henkilön identiteetti on luotettavasti ja varmuudella todennettu."</p> <p>Tulli toteaa a-kysymykseen, että määräyksiä ja ohjeita satunnaisen asiakassuhteen määrittelyn osalta on tarve täsmentää, koska satunnaiseen asiakassuhteeseen perustuva mahdollisuus olla tunnistamatta</p>	<p>Fiva vastaa, että pankki- ja maksutilirekisteriasiaa huomauttaminen sopii Tullin omaan viestintään tai muuhun myöhempään tiedotusmateriaaliin ja/tai -tilaisuuteen.</p>
--	--	--

	<p>asiakasta antaa helpon mahdollisuuden häivyttää rikollisella toiminnalla hankittujen varojen alkuperän. Tulli esittää, että satunnaisten asiakkaiden tulisi olla virtuaalivaluutan tarjoajan tiedossa/tunnistettavissa. Tullin lähtökohta on, että virtuaalivaluutan tarjoajan ei tulisi voida tarjota sellaista palvelua, jonka ilmeinen tarkoitus on hävittää virtuaalivaluuttojen alkuperä eikä ottaa vastaan toimeksiantoa, jossa asiakas käyttää toiminnallisuutta (mixer) mahdollistaen virtuaalivaluuttojen alkuperän häivyttämisen. Tulli toteaa, että liiketoimen tai toisiinsa kytkeytyvien liiketoimien suuruutta arvioitaessa MOK:iin tulisi täsmentää, minkä liiketoimintahetken mukaan arviointi toteutetaan. Tullin näkemys on, että arviointi tulisi tehdä virtuaalivaluutan liiketoimintahetken arvon perusteella, jotta arvonnousut ja laskut tulisivat arvioinnissa huomioon. Tulli kertoo, että laki pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä velvoittaa virtuaalivaluutan tarjoajat luovuttamaan asiakastietoja (vakituiset asiakkaat ja ne satunnaiset asiakastiedot, jotka on tunnistettava) pankki- ja maksutilirekisteriin, jonka rekisterinpitäjäksi on säädetty Tulli. Tulli on kiinnittänyt roolissaan huomiota siihen, että EU:n tietosuojasetuksen mukaan viranomaisen tietopyynnön ei pitäisi koskea kokonaista rekisteriä tai johtaa rekisterien yhteen liittämiseen. Tulli toteaa pitävänsä erityisen tärkeänä sitä, että määräyksissä ja ohjeissa otettaisiin huomioon virtuaalivaluutan tarjoajien velvollisuus toimittaa tietoja pankki- ja maksutilirekisteriin ja ettei tiedonluovutus voi johtaa automaattisesti siihen, että kysymys olisi virtuaalivaluutan tarjoajan koko asiakasrekisterin siirtämisestä</p>	
--	---	--

	<p>pankki- ja maksutilirekisterille. Satunnaisten asiakkuuksien osalta selkeät määräykset ja ohjeet siitä, milloin satunnainen asiakas on tunnistettava, yhdenmukaistaa virtuaalivaluutan tarjoajien tulkintaa siitä, mitkä tiedot sen on velvollisuus toimittaa Tullille pankki- ja maksutilirekisteriin.</p>	
<p>Luku 5 - Finanssivalvonnan erillinen kysymys koskien kohtaa (43): Finanssivalvonta pyytää näkemyksiä ja esimerkkejä virtuaalivaluuttaan liittyvistä palveluista, joita voidaan pitää vähäriskisinä tai erityisen vähäriskisinä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen näkökulmasta.</p>	<p>Prasos Oy:n mukaan erittäin vähäriskisiä ovat osto- ja myyntipalveluiden käyttö eri muodoissaan, joissa kokonaiskaupparamäärät euromääräisiksi konvertoituina ovat alle 1 000 €, ja vähäriskisiä mikäli ne ovat alle 10 000 €.</p> <p>KRP ei voi tässä vaiheessa määrittellä toimialan palveluita ja tuotteita vähäriskisiksi.</p> <p>Kryptokeskus ry toteaa, että vähäriskisenä tai erityisen vähäriskisenä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen näkökulmasta voidaan pitää virtuaalivaluutan säilytyspalvelua, joka tapahtuu vain kahdenvälisesti palveluntarjoajan ja asiakkaan välillä.</p> <p>LocalBitcoins Oy kertoo, että EU:n neljännen rahanpesudirektiivin (Liite 2) ei-tyhjentävässä luettelossa esitetään mahdollisesti vähäisemmän riskin osatekijöitä. Yhtenä tekijänä luettelossa kuvataan rahoitustuotteet tai -palvelut, joilla tuotetaan asianmukaisesti määriteltyjä ja rajattuja palveluja tietyn tyyppisille asiakkaille ja joiden yhteydessä tavoitteena on parantaa rahoituspalveluiden saatavuutta taloudellisen osallisuuden lähtökohdista. Lisäksi luettelo kuvaa vähäriskisiksi</p>	<p>Fiva katsoo, että ns. taloudellinen osallisuus ei ole peruste katsoa palvelua tai tuotetta vähäriskiseksi.</p>

	<p>tuotteet, joiden osalta rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskiä hallitaan muiden tekijöiden avulla, esimerkiksi asettamalla rajat rahakortille. LocalBitcoins Oy:n mukaan virtuaalivaluutan tarjoajien palvelut voivat olla vähäriskisiä erityisesti silloin, kun niissä yhdistyvät molemmat liitteessä mainitut rahanpesun riskiä vähentävät elementit. LocalBitcoins toteaa toiseksi tilanteeksi (ja luettelosta irrallisena huomiona), että vähäriskisessä palvelussa voidaan hallita rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskiä rajaamalla asiakkaan vuotuisen liiketoimen yhteenlaskettu summa 1 000 euroon.</p> <p>NorthCrypto Oy näkee vähäriskisinä palvelut, joissa asiakkaiden varat eivät vaihda omistusta, esimerkiksi lompakkopalvelut, sillä osoitteiden luominen ja varojen siirtäminen on mahdollista ilman minkäänlaista palveluntarjoajaakin. NorthCrypto Oy toteaa, ettei lompakkopalveluiden tarjoaminen kasvata rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen riskiä.</p> <p>Blockchain Forum ry toteaa seuraavaa vähäriskisistä virtuaalivaluuttojen käyttökohteiden esimerkeistä: ”pidämme virtuaalipelien käyttäjiltä perittäviä tapahtuma/käyttömaksuja ja pelien sisällä vaihdettavia tokeneita sekä kauppiaitten virtuaalisia bonuksia (vastavia) erittäin hyvin virtuaalivaluuttojen käyttöön soveltuvina. Tässä toiminnassa on tunnusomaista, että pelialustan tarjoaja tai kauppias tuntee asiakkaansa samalla kun yksittäisen asiakkaan maksut, tokenien arvo tai bonukset ovat taloudelliselta arvoltaan pieniä.”</p>	
--	--	--

	<p>Valtiovarainministeriö tuo esiin, että virtuaalivaluuttoihin ja virtuaalivaluutan tarjoajiin liittyy yleisesti korkea rahanpesun riski, johon on kiinnitetty merkittävästi huomiota sekä globaalilla että EU:n tasolla. Valtiovarainministeriö toteaa, että virtuaalivaroja ja niihin liittyviä palveluita ei voi pitää vähäriskisinä tai erityisen vähäriskisinä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen näkökulmasta, mutta se katsoo kuitenkin samalla hyväksi, että lausuntopyynnössä toimijoilta pyydetään näkemyksiä ja esimerkkejä virtuaalivaluuttoihin mahdollisesti liittyvistä vähäriskistä palveluista.</p>	
Luku 5, kohta (44)	<p>LocalBitcoins Oy ehdottaa, että kohdan (44) jälkeen lisätään uusi kohta, jonka sisältö olisi: "Finanssivalvonta suosittaa, että virtuaalivaluutan tarjoajan on tunnettava asiakkaansa, jos tämän toisiinsa kytkeytyvät liiketoimet ylittävät 1000 euroa."</p>	<p>Fiva ei katso tarpeelliseksi poiketa niistä säännöistä, joita sovelletaan kaikkiin Fivan valvottaviin. Mahdollinen kv-sääntely voi tulevaisuudessa vaikuttaa asiaan.</p>
Luku 5, kohta (46)	<p>KRP toteaa olevan mahdollista, että etätunnistaminen tekee virtuaalivaluutta-alasta korkeariskisempää liiketoimintaa verrattuna "perinteisiin" toimijoihin. KRP pitää todennäköisenä, että etätunnistaminen on pääsääntö virtuaalivaluutan tarjoajan asiakkaan tuntemisessa. KRP kannattaa yksityiskohtaisempia määräyksiä ja ohjeita etätunnistamisesta, jotta alan erityispiirteet otettaisiin huomioon. Pelkkää viittausta lakiin ei pidetä riittävänä eikä Fivan standardi 2.4 kuvaa KRP:n mukaan asiaa tarpeeksi tarkasti. KRP ehdottaa, että etätunnistamiselle määriteltäisiin vähimmäisvaatimukset, joista ei voi poiketa tehostettua tuntemisvelvollisuutta lievempään tuntemisvelvollisuuteen.</p>	<p>Fiva vastaa, että määräyksiä ja ohjeita valmisteltaessa on keskusteltu alan erityispiirteistä ja siitä, että etätunnistaminen on alalla pääsääntöinen asiakkaan tunnistamisen menettelytapa. Kuitenkin, koska etätunnistaminen on kasvava suuntaus myös muilla finanssimarkkinoiden toimialoilla, on tarkoituksenmukaista sisällyttää etätunnistamista koskevat kattavat ohjeet Fivan yleisiin asiakkaan tuntemista koskeviin määräyksiin ja ohjeisiin yksittäistä valvottavaryhmää koskevien määräysten ja ohjeiden sijaan.</p>

<p>Luku 5, kohdat (47) ja (48)</p>	<p>LocalBitcoins Oy ehdottaa, että kohtaan (47) lisätään seuraava muotoilu: "Vaihtoehtoisesti, tilanteissa missä asiakkaan asuinmaan valtio ei tarjoa luotettavaa rekisteriä, Finanssivalvonta suositaa että virtuaalivaluutan tarjoaja todentaa asiakkaan henkilöllisyyden hyödyntämällä useampaa lähdettä."</p> <p>KRP katsoo, että ohjeiden tulisi vastata standardia 2.4 tai olla laajemmat kuin ko. standardi. Määräysten ja ohjeiden tulisi KRP:n mukaan ottaa huomioon FATF:n ohjeistuksen sisällöllisiä vaatimuksia sille, mitä etätunnistamisen menetelmät ovat ja mitä kriteerejä niiden tulee täyttää. Vaihtoehtoisesti ohjeessa voisi olla esimerkkejä siitä mitä riittävät menetelmät ovat.</p> <p>Prasos Oy pyytää ottamaan huomioon, että tällä hetkellä ei ole olemassa kattavaa yhteiseurooppalaista tunnistamisjärjestelmää ja/tai datatietokantaa kaikkien eurooppalaisten asiakkaiden tunnistamistietojen todentamiseksi hankittaville lisäasiakirjoille. Etätunnistamisessa saatavien tietojen luotettava tarkastaminen muiden kuin kotimaisten asiakkaiden ryhmässä on ongelmallista kohtuullisin kustannuksin. Prasos Oy:n mukaan lähtökohtaisesti olisi suositeltavaa, että etätunnistamisen tarkastamiseksi käytettäisiin jo nyt käy-</p>	<p>Fiva toteaa, että kohdan (47) muotoilua ei ole syytä muuttaa siten, että käytettäisiin termiä "vaihtoehtoisesti". Fivan ohjeen tarkoituksena on kuitenkin antaa esimerkki siitä, mitä luotettava lähde tarkoittaa, eikä antaa tyhjentävää tulkintaa. Valvottavan on joka tapauksessa tunnettava asiakkaansa laissa määritellyllä tavalla. Tämä voi vaatia asiakirjojen hankkimista useista lähteistä eikä tästä mainitseminen siten olisi tarpeellista erikseen määräyksissä ja ohjeissa.</p> <p>Fiva vastaa, että standardi 2.4 koskee virtuaalivaluutan tarjoajia sellaisenaan. Fiva ei katso tasapuoliseksi ja tarkoituksenmukaiseksi laajentaa virtuaalivaluutan tarjoajia koskevia etätunnistamisen käytäntöjä sellaisiksi, joita muiden Fivan valvottavaryhmien ei ohjeistettaisi noudatettavan. Etätunnistamisesta ohjeistetaan tulevaisuudessa kaikkia valvottavaryhmiä yhteisesti.</p> <p>Fiva vastaa, että kohdassa (47) on kyse vain esimerkin antamisesta siinä, mitä luotettava lähde tarkoittaa. Prasos Oy:n antamien esimerkkiasiakirjojen käyttäminen osana asiakkaan tuntemista ei olisi mitenkään poissuljettua Fivan ohjeen vuoksi.</p>
------------------------------------	--	---

	<p>tössä olevia menetelmiä henkilö-/yritystietojen tarkastamiseen kuten esim. sähkö-, vesilaskuja tai muuta mahdollista asiassa saatavaa selvitystä ja mahdollisuuksien mukaan viranomaisten ylläpitämiä rekisterejä, kun menetelmät tarkastusten tekemiseen kehittyvät.</p> <p>Fintech Finland ry huomauttaa, että virtuaalivaluuttoihin liittyvä toiminta on leimallisesti kansainvälistä ja asiakkaiden tunnistamiseen ei ole yhteiseurooppalaista lähestymistapaa, vaan eri markkinoille on tältä osin muotoutunut erilaisia käytäntöjä. Fintech Finland toteaa kohdista vielä seuraavaa: "Fivan suosituksilla on merkitystä esimerkiksi KYC-palveluntarjoajien valinnassa. Nykyisin virtuaalivaluuttapalvelujen tarjoajien ulkomaisilla asiakkailla ja yhteistyökumppaneilla on käytössään erilaisia ohjelmia, jotka vahventavat henkilöllisyyden muista asiakirjoista, kuten henkilöllisyystodistuksesta ja sähkölaskusta tai keräävät yrityksen osalta tarvittavan dokumentaation. Eri maissa käytäntö on varsin kirjavaa ja perustuu saatavilla oleviin informaatioon. Fivan esimerkinomaisesti esittämät luotettavat lähteet ovat mielekkäitä suomalaisessa toimintaympäristössä, mutta voivat muodostua haastaviksi kansainvälisellä tasolla. Fintech Finland esittää, että kohdan (47) esimerkkien täsmennettäisiin soveltuvan, jos kyseisiä lähteitä on käytettävissä."</p>	<p>Fiva katsoo, että koska kyseessä on tulkinta eikä velvoittava määräys, ei muotoilua ole syytä muuttaa.</p>
<p>Luku 5, kohdat (49) ja (50)</p>	<p>Finanssiala ry toteaa seuraavaa: "Varojen alkuperän hävittämispalveluiden (mikseroiden) sallittavuutta tulisi arvioida tässä yhteydessä kriittisesti erityisesti suhteessa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen</p>	<p>Fiva ei katso kategorisen kiellon asettamista tarpeelliseksi.</p>

	<p>estämistä koskevan lainsäädännön valossa. Samalla tulisi pohtia, onko pelkkä riskiarvio tässä yhteydessä riittävä keino, vai tulisiko lisäksi esimerkiksi tällaisia palveluita käyttävät asiakkaat asettaa lähtökohtaisesti korkeampaan riskiluokkaan."</p> <p>KRP katsoo, että ohjetasolla voisi olla erikseen kap-pale, jossa kuvataan korkean riskin tilanteet esimer-kein. KRP katsoo, että kohdissa (49) ja (50) kuvatut asiat viittaavat korkean riskin tilanteisiin, jotka vaativat tehostettua asiakkaan tuntemista ja monitorointivelvol-lisuutta. KRP:n mukaan kohdissa kuvatuille toiminnal-lisuuksille ei ole liiketoiminnallisia, kaupallisia, verotuk-sellisia tai muitakaan perusteltuja syitä vaan niiden tar-koituksena on häivyttää varojen laitton alkuperä. KRP katsoo, että lähtökohtaisesti varojen alkuperää ei ole tässä tapauksessa tunnistettu, ja varoja ei pitäisi siten ottaa edes vastaan ja rahanpesulain nojalla liiketoi-mesta tulisi kieltäytyä. KRP ehdottaa tästä syystä, että virtuaalivaluutan tarjoaja ei voisi osana palvelujaan tarjota kohdissa (49) ja (50) mainittuja toiminnallisuuk-sia. KRP ehdottaa edelleen, että kohdista (49) ja (50) tulisi poistaa viittaukset sellaiseen mahdollisuuteen, että varojen alkuperän häivyttäminen olisi millään ta-valla sallittua.</p> <p>KRP ehdottaa lisättäväksi uutta kohtaa korkean rahan-pesuriskin tilanteista. Kohdan muotoilu olisi seuraava: "Ilmoitusvelvollisen on noudatettava tehostettua asi-akkaan tuntemismenettelyä korkean rahanpesuriskin tilanteissa. Näissä tilanteissa ilmoitusvelvollisen on</p>	<p>Fiva vastaa, että ns. korkean riskin tilanteiden ku-vaaminen ei ole tarkoituksenmukaista ohjeissa, koska valvottavan on itse tunnistettava asiak-kaidensa liiketoiminnalle aiheuttamat riskit. Fivan tehtävä ei siis olisi arvioida valvottavansa puolesta sitä, mitä riskejä valvottavan tulisi ottaa huomioon laatiessaan rahanpesun ja terrorismin rahoittami-sen riskiarviota.</p>
--	---	---

	<p>myös keskeytettävä liiketoimi lisäselvityksiä varten tai kieltäydyttävä liiketoimesta. Näitä tilanteita voivat olla:</p> <p><u>Asiakkaaseen liittyvät korkean riskin tilanteet</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Asiakkaan etätunnistamiseen liittyvät seikat, esimerkiksi vaikeus hankkia tehostettuun tuntemiseen vaadittavaa lisäselvitystä, asiakkaan sijoittuminen maahan, jossa lisäselvityksen hankkiminen esimerkiksi virallisista viranomaisen järjestelmistä vaikeutunut; - Asiakkaan varallisuuden alkuperästä on mahdoton hankkia luotettavaa tietoa ja virtuaalivaluuttaliiketoimien volyyymi on poikkeuksellinen. <p><u>Tuotteeseen, palveluun ja toimitustapaan liittyvät korkean riskin tilanteet</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Asiakas hyödyntää asioidessaan toiminnallisuuksia, joiden ilmeinen tarkoitus on hävittää virtuaalivaluuttojen alkuperä; esimerkiksi mikserit ja muut varojen alkuperää häivyttävien teknologioiden käyttö; - Asiakkaan liiketoimet tai niiden tarkoitus viittaa laittomien tuotteiden (esimerkiksi aseet, huumeet, varastetun tiedon (mm. henkilöllisyyspaperit, luottokortit, tietomurron avulla saadut tiedot) sekä tietoliikenteen häiritään tai kiristysohjelmiin liittyvät tuotteet) ostamiseen tai myymiseen; - Liiketoimen kohteena on virtuaalivaluutta, jossa tuotteeseen tai palveluun liittyy erityisen korkea anonymiteetti; - Asiakas käyttää muita palveluita ja tekniikoita, joiden tarkoituksena on vaikeuttaa asiakkaan tunnistamista tai varojen alkuperän selvittämistä; esimerkiksi verkko-yhteyden salaamiseen soveltuvat tekniikat, TOR-verkon käyttö tai I2P-tekniikan/sovelluksen käyttö;	
--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - Asiakas ostaa tai myy virtuaalivaluuttaa prepaid kortteilla, joka myönnetty valtiossa, jossa sääntely ja velvoitteet liittyen asiakkaan tuntemiseen eivät ole riittäväällä tasolla; - Asiakas siirtää virtuaalivaluuttaa palvelusta/palveluun, jossa ei tunnisteta asiakasta. <p><u>Maantieteelliset riskit</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Asiakkaalla tai liiketoimella on liittymäkohta valtioon, jonka rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämis- ja selvittelyjärjestelmä muodostaa komission arvon mukaan merkittävän riskin EU:n sisämarkkinalle tai ei täytä kansainvälisiä velvoitteita; esimerkiksi virtuaalivaluutat tai varat tulevat maasta, jossa sääntely ja velvoitteet liittyen asiakkaan tuntemiseen eivät ole riittäväällä tasolla tai asiakas on sijoittautuneena tällaiseen maahan ja suorittaa liiketoimia sieltä - Asiakas harjoittaa liiketoimintaa konfliktialueella tai niiden lähialueilla tai liiketoimet liittyvät konfliktialueisiin tai niiden lähialueisiin". 	
<p>Luku 5, kohta (51)</p>	<p>Prasos Oy toteaa, että mikäli asiakkaan tuntemisen kevyempää menettelyä ei satunnaisasiakkuuksissa sallita, syntyy merkittävän regulatiivisen arbitraasin riski. Yhtiö toteaa tulkinnan haittaavan merkittävästi palvelujen helppokäyttöisyyttä. Prasos Oy:n mukaan olennaista on se, että satunnaisasiakkuuden rajoja ei</p>	<p>Fiva huomauttaa yleisesti, että kohdassa on ollut kyse vain tulkinnasta eikä velvoittavasta määräyksestä. Satunnaisia asiakkuuksia koskeva tulkinta on kuitenkin päädytty poistamaan määräyksistä ja ohjeista lausuntopalautteen vuoksi.</p>

	<p>voida kiertää tai hyväksikäyttää. Tämä vaatii sen, että käyttäjät pitää pystyä luotettavasti yksilöimään. Tämä voidaan kuitenkin toteuttaa erilaisin kevyen tunnistamisen menetelmin, jotka eivät vielä hankaloita palvelun käyttöä merkittävästi. Tällöin laajempi KYC-prosessi voidaan toteuttaa vain vakituisille asiakkaille, mikä on järkevä riskiperusteinen toimintatapa.</p> <p>KRP näkee virtuaalivaluutan tarjoajan mahdollisuuden olla tunnistamatta asiakas vedoten asiakassuhteen satunnaisuuteen merkittävänä riskinä. KRP ei puolla satunnaisen asiakkuuden määrittelyä euromääräisillä rajoilla. KRP toivoo, että kohtia (44) ja (51) voisi tulkita yhdessä johdonmukaisemmin.</p> <p>KRP ehdottaa, että kohdassa (51) tulisi kuvata esimerkein, missä tilanteissa asiakkuussuhteen katsotaan syntyvä. KRP puoltaa myös asian muotoilemista määräyksen tasolle ohjeen sijaan yhtenäisen käytännön varmistamiseksi. KRP toteaa lisäksi seuraavaa: "Asiakassuhteen osalta erityisesti ResL 3:2 § 1 mom. 1-kohdan osalta olisi syytä selventää vakituisen ja satunnaisen asiakkuuden määritelmiä. Rahanpesulain tunnistama 10.000 € raja on huomattavan korkea ottaen huomioon toimialan luonne verrattuna perinteiseen finanssialaan ja sen korkeammat riskit. Myös maksajan tietoihin sovellettava 1.000€ raja voi olla korkea huomioiden toimialan erityispiirteet. Olennaista on määrittellä se, miten velvoitetaan tunnistamaan toisiinsa liittyvät liiketoimet niin, että tunnistamisen alarajaa ei voida kiertää."</p>	<p>Fivan näkemyksen mukaan satunnaisten asiakkuuksien kieltäminen määräyksen tasolla ei ole tarkoituksenmukaista eikä myöskään tasapuolista Fivan muihin valvottavaryhmiin verrattuna. Vaikka Fivalle on virtuaalivaluutan tarjoajista annettu laissa asetettu yleinen määräyksenantovaltuus asiakkaan tuntemisen menettelytapoja koskien, ja Fivalla olisi siten mahdollisuus kieltää satunnaiset asiakkuudet toimialalla tai määrittellä satunnainen asiakkuus jotenkin muutoin kuin euromääräisin rajoin, ei Fiva näe tarpeelliseksi poiketa rahanpesulain säännöksistä. Satunnaisten asiakkuuksien osalta on siksi päädytty luonnoksen vapaan tekstin kohdassa (44) mainitsemaan nimeltä Fivan asiassa sovellettava standardi. Määräysten ja ohjeiden lopullisessa versiossa kohta on numero (45). Lopullisen version kohtaan (44) on lisätty uusi sovellettu lainaus rahanpesulain sisällöstä koskien vakituisen ja satunnaisten asiakkaiden tunnistamisvelvollisuutta.</p>
--	---	--

	<p>LocalBitcoins Oy ehdottaa kohdan (51) muotoiluksi seuraavaa: "Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan virtuaalivaluuttaan liittyvien palvelujen tarjoaminen on mahdollista myös rahanpesulain mukaisessa satunnaisia asiakkuuksia koskevassa merkityksessä. Kuitenkin, Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan virtuaalivaluutan tarjoajan tulee tunnistaa satunnainen asiakas rahanpesulain mukaisesti, jos asiakkaan liiketoimen suuruus tai toisiinsa kytkeytyvien liiketoimien suuruus on yhteensä vähintään 1000 euroa."</p> <p>Fintech Finland ry toteaa, että virtuaalivaluutan tarjoajista annetulla lailla laajennettiin soveltamisalaa kansallisesti koskemaan myös virtuaalivaluutan liikkeenlaskijoita, ja laajennuksen vaikutuksia toimialan kasvuun ja kehitykseen on tässä vaiheessa vaikea arvioida. Fintech Finland mieltää, että ala kehittyy voimakkaasti ja pitää mahdollisena, että osa palveluista yleistyy ja voivat näin pitää myös sisällään vähäriskisiä satunnaisasiakkuuksia. Fintech Finland esittää, että satunnaisia asiakkuuksia koskeva tulkinta poistetaan MOK-luonnoksesta, sillä tulkinnan muodostuminen tulisi jättää käytännön ratkaisutoimintaan yleisessä rahanpesulain viitekehityksessä.</p>	
Luku 6	KRP toteaa, että rahanpesulain siirtymäsäännöksen mukaan rahanpesulakia sovelletaan virtuaalivaluutan tarjoajiin 1.12.2019 lukien. Siirtymäsäännösten osalta tulisi KRP:n mukaan erikseen todeta tässä yhteydessä myös rahanpesulain velvoitteiden voimaan tuleminen näiden toimijoiden osalta.	Fiva puoltaa tämän siirtymäsäännöksen lisäystä määräyksiin ja ohjeisiin.

Digitalisaatio ja analyysi

Muistio

28 (28)

14.6.2019

FIVA 8/01.00/2019

Julkinen

Liitteet

Lausunnot